

CENTRUM EDUKACJI NAUCZYCIELI W KOSZALINIE

NAUCZYCIELSKA EDUKACJA

BIULETYN CENTRUM EDUKACJI NAUCZYCIELI W KOSZALINIE

2010 - NR 4/57

Czy edukacja to spotkanie ludzi? Nauczyciel szukający drogi do sukcesu w edukacji (fot. Adam Paczkowski)

Szkoła musi się gruntownie zmienić, a te działania, które są w tej chwili podejmowane, nie są reformą. Nie można ignorować faktu, że dzieci teraz znacznie więcej wiedzą – tyle, że jest to inna wiedza niż nasza, gdy mieliśmy tyle samo lat (...).

(prof. Łukasz Turski 2010).

1. TURSKI Ł., *Edukacji potrzebny jest plan Balcerowicza. O durszlaku i elastycznej sieci w edukacji - rozmowa z profesorem Łukaszem Turskim. Rozmawiała Anna Rękawek. „Dyrektor Szkoły” 2010 nr 3, s. 5-7.*

SPIS TREŚCI

- Fragment Chopinowskiej wystawy w Przedszkolu Miejskim nr 10 w Kołobrzegu.....	3
- „Polska Fryderyka Chopina” – fotograficzny konkurs	3
- O nowoczesności i kreatywności nauczycieli. Rozmowa z Markiem Kazimierowiczem – nauczycielem, publicystą, wicedyrektorem Gimnazjum nr 5 w Lubinie.	4
- Julian P. SAWIŃSKI, Dlaczego szkole potrzebne są ustawiczne reformy?	6
- Mariola RINK-PRZYBYLSKA, W trosce o „skuteczną, przyjazną i nowoczesną” szkołę	9
- Wiosenne zespoły metodyczne w obiektywie – cz. II	10
- Red., Czy pieniądze mogą uatrakcyjnić zawód nauczyciela? Przedruk fragmentu wywiadu Anny Raczyńskiej z Prezydentem RP prof. Lechem Kaczyńskim	12
- Mirosław Sielatycki – wiceministrem MEN	12
- Anna WALKOWIAK, Dziecko w sytuacji kryzysu rodziny – konferencja CEN	13
- Pytanie, które warto postawić! Jak pracować z interaktywną tablicą?	14
- Teresa OGNIIEWSKA, O zachodniopomorskiej konferencji „Edukacja aksjologiczna (...)	15
- Poradnik, który warto poznać! Ewa GÓRALCZYK, Umowa z klasą. Poradnik nauczyciela (...)	15
- Danuta WIŚNIEWSKA, Podsumowanie osiągnięć edukacyjnych klasy za I semestr – scenariusz	16
- Julian P. SAWIŃSKI, Czy potrzebne są w Polsce szkoły dla młodych orłów?	18
- O największej lekcji świata	19
- Matematyczny talent w Gimnazjum nr 6 w Koszalinie	20
- Książka, która warto przeczytać! Edukacja kreatywna – współczesne polskie dyskursy	20
- Jak budzić kreatywność i gimnastykować swój mózg?	21
- Iwona ŁABĘCKA, Czy polski nauczyciel może być relatywistą?	22
- Elżbieta SKIERSKA, Moja filozofia nauczania przyrody	23
- Marcin POLAK, Czym i dla kogo jest internetowy portal „Edunews.pl”?	24
- Magdalena DOBOSZ, POMOST - łagodne przejście dziecka z przedszkola do szkoły (konkurs)	24
- Jak motywować do uczenia się i pracy nad sobą? Wykaz artykułów ... z www.cen.edu.pl	25
- Jak sprawniej rozwijać uczniowskie talenty i wieloraką inteligencję?	26
- Artykuł, który warto ...! Bolesław NIEMIERSKI, <i>Perspektywy oceniania rozwoju ucznia</i>	27
- Artykuł, który warto ...! Maciej KUŁAK, <i>Aż uczeń się nauczy (...)</i>	27
- Co w szkole oceniać?	28
- Dlaczego zrezygnować z oceniania w szkole podstawowej?	28
- Ocenianie – zestawienie bibliograficzne w wyborze (przedruk)	29
--> Rozmaitości + rozwiązanie logogryfu - krzyżówki	30

„Nauczycielska Edukacja” - Biuletyn Centrum Edukacji Nauczycieli w Koszalinie

Wydawca: Centrum Edukacji Nauczycieli w Koszalinie,

ul. Ruszczyca 16, fax. 34-767-15, tel. 34-767-10; **Redakcja - 34-767-26.** Internet: www.cen.edu.pl Poczta e-mail: jps51@tlen.pl**Redakcja:** Julian Piotr Sawiński (redaktor naczelny), Adam Paczkowski - zdjęcia, skład komputerowy - JPS**Współpraca:** nauczyciele konsultanci, doradcy metodyczni CEN i nauczyciele praktycy

Redakcja zastrzega sobie prawo redagowania i skracania nadesłanych tekstów oraz zmiany ich tytułów.

Fragment Chopinowskiej wystawy w Przedszkolu Miejskim nr 10 w Kołobrzegu

Rok Chopinowski jest obchodzony nawet przez dzieci w przedszkolu. Fragment wystawy w Przedszkolu Miejskim nr 10 w Kołobrzegu (fot. Arch P-10)

„POLSKA FRYDERYKA CHOPINA” – FOTOGRAFICZNY KONKURS

W tym roku przypada dwusetna rocznica urodzin Fryderyka Chopina. Uchwałą Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej ustanowiono go Rokiem Chopinowskim. Będzie obfitował w koncerty, wystawy, projekty edukacyjne i rewitalizacyjne miejsc związanych z kompozytorem. Propozycją dla młodzieży, i wszystkich zainteresowanych życiem i twórczością wielkiego Polaka, jest organizowany przez Portal Polska.pl fotograficzny konkurs pn. „Polska Fryderyka Chopina”. Jego celem jest wyłonienie najciekawszych zdjęć o ww. tematyce. Autorskie zdjęcie można przesłać na portal Polska.pl. Na zwycięzców czekają nagrody i możliwość opublikowania swoich zdjęć na tym portalu. Konkurs trwa **do 31 sierpnia 2010 r.** Wyniki będą ogłoszone 29 października 2010 r. na portalu Polska.pl. Regulamin konkursu jest na stronie: <http://chopin.polska.pl/konkurs/article.htm> (Red.).

O NOWOCZESNOŚCI I KREATYWNOŚCI NAUCZYCIELI.
Rozmowa z Markiem Kazimierowiczem, nauczycielem, publicystą,
wicedyrektorem Gimnazjum nr 5 w Lubinie

1. Szanowny Panie Marku! Serdecznie witam i dziękuję, że znalazł Pan trochę czasu dla czytelników „Nauczycielskiej Edukacji”. Znamy się w zasadzie z publikacji w „Nowej Szkole”, „Nowego w Szkole” i innych czasopism. Co Pana interesuje w sposób szczególny w edukacji?

Witam Pana. Dziękuję za zaproszenie. Czuję się wyróżniony, że to właśnie z Panem mogę porozmawiać o polskiej szkole. Edukacja, jako sfera życia społecznego, jest pod wpływem permanentnych zmian, które w sposób szczególny dotyczą zarządzania szkołą oraz rozwoju nauczyciela. I właśnie te dwa obszary w sposób szczególny koncentrują moją uwagę.

2. Cieszę się z tego kontaktu. Jako autor licznych publikacji jest Pan znaną nauczycielom osobą, chyba całej oświatowej Polsce? Co Pana inspirowało do pisania edukacyjnych artykułów?

Inspirację do pisania artykułów czerpię z bacznie obserwowanej rzeczywistości oświatowej, z tego, co można dostrzec w działaniach władz Ministerstwa Edukacji Narodowej, z rozmów prowadzonych z nauczycielami, dyrektorami oraz z własnego doświadczenia zawodowego zdobytego jako nauczyciel, wicedyrektor, wicekurator, ekspert komisji kwalifikacyjno-egzaminacyjnej.

3. Niedawno, napisał Pan w „Nowej Szkole” interesujący artykuł pt. **Nauczyciel współczesnej szkoły** (2007 nr 6, s. 9-13). To ważny temat dla mnie, ale chyba nie tylko dla mnie, podejmujący obraz współczesnego nauczyciela. Jaki powinien być obecny nauczyciel?

*Współczesny nauczyciel, według mojej oceny, to osoba „niespokojna i niepokorna” – o szerokich horyzontach, a nie wąski specjalista; poszukująca optymalnych metod i form pracy wpływających na efektywność procesu nauczania i uczenia się; ciągle rozwijająca swoje kompetencje poprzez doskonalenie zawodowe. To osoba, która dla uczniów jest animatorem i inspiratorem ich samodzielnej pracy, przewodnikiem i tłumaczem, modelem do naśladowania oraz fachowcem posiadającym wiedzę o tym, jakie umiejętności powinni opanować uczniowie, które pozwolą im funkcjonować we współczesnym świecie. To **kreator zmian w szkole** – niezależny w myśleniu i działaniu, mający świadomość tego, iż jego kompetencje są zawsze niewystarczające i wymagają nieustannej ewolucji.*

O NOWOCZESNOŚCI I KREATYWNOŚCI NAUCZYCIELI. Rozmowa z Markiem Kazimierowiczem – cd.

4. Ma Pan spory dorobek publicystyczny, edukacyjny i wiele ciekawych, często inwencyjnych artykułów podejmujących trudne sprawy edukacji. Nauczyciele je czytają. Skąd bierze się Pana odwaga do podejmowania kontrowersyjnych problemów?

Nie nazwałbym tego odwagą. Piszę o tym, co obserwuję również inni nauczyciele - o tym, co drażni, niepokoi, w wielu sytuacjach bulwersuje. Mam świadomość tego, że niektóre moje artykuły „nie przypadły do gustu” wielu osobom, gdyż problematyka w nich poruszana pokazuje ułomność, czasami wręcz patologię polskiej szkoły. Pisząc o sprawach trudnych chcę zmusić czytelnika (nauczyciela, dyrektora, a niekiedy kierownictwo MEN) do refleksji, krytycznej oceny swojego postępowania, które czasami szkodzi rozwojowi szkoły.

5. Napisałem niedawno artykuł na portalu „Edunews.pl” pt. *Po pierwsze: rozwój zainteresowań*. Czy zgadza się Pani z moim zdaniem, że faktycznie rozwój poznawczych zainteresowań uczniów powinien być priorytetem pracy szkoły?

W pełni podzielam Pana pogląd na ten temat. Rozwój zainteresowań bez wątpienia powinien być priorytetem pracy każdej szkoły. Rozwijając zainteresowania uczniów stwarzamy im warunki do samorealizacji, samodzielności i odpowiedzialności, do zgłębiania tajemnic wiedzy i nabywania nowych umiejętności, które są dla nich kluczowe i zostały przez nich wybrane jako te, które być może pokierują ich dalszym rozwojem i życiem. Pamiętać jednak musimy, aby w rozwój zainteresowań uczniów nie wkradała się, jak słusznie Pan zauważył w swoim artykule, „rozbełtana dydaktyka”.

6. W ww. artykule, jest sugestia (jak sugeruje tytuł), że od przedmiotowej wiedzy zdobywanej w szkole ważniejsza jest praca nad budzeniem i rozwojem indywidualnych zainteresowań poznawczych uczniów. One są przecież silniejsze od wiedzy i umiejętności. Jak budzić u nauczycieli zainteresowanie innowacjami? Jak rozbudzić i rozwijać ich kreatywność?

Innowacyjność nauczycieli to zjawisko mało powszechne w szkole (potwierdzają to chociażby moje badania, które przeprowadziłem na 300 nauczycielach pracujących w gimnazjach). Potrzebę wprowadzania zmian powinien czuć każdy nauczyciel, ale niestety tak nie jest. Polska szkoła boryka się z problemem „niedoboru” kreatywnych, twórczych, innowacyjnych nauczycieli. Takich, którzy widzą potrzebę permanentnej weryfikacji dotychczasowych sposobów nauczania i poszukiwania nowych, niekonwencjonalnych metod, które skutecznie wpłyną na jakość świadczonych usług edukacyjnych, mających wpływ na zaspokojenie zainteresowań i potrzeb uczniów oraz mogących sprostać społecznym oczekiwaniom kierowanym wobec szkoły i nauczyciela. Postawa innowacyjna jest ważną cechą współczesnego nauczyciela, która kształtuje się wraz z nabywaniem doświadczenia zawodowego. Uważam, że w rozbudzaniu i rozwijaniu kreatywności i innowacyjności nauczycieli znaczącą rolę odgrywa postawa dyrektora szkoły, jego stosunek do zmian proponowanych przez nauczycieli.

7. Dziś dynamicznie rozwijają się nowoczesne technologie. Mówi się o tym, że wkrótce drukowane książki pójdą do lamusa. Jaka jest przyszłość, Pana zdaniem, drukowanych czasopism edukacyjnych?

Myślę, że najbliższa przyszłość nie będzie zbyt różowa dla drukowanych czasopism edukacyjnych. Zaobserwować można, iż nakłady niektórych wydawnictw znacznie się „skurczyły” (np. Nowa Szkoła), niektóre zniknęły z rynku wydawniczego na dobre (np. Nowe w Szkole z wkładką Kierowanie w Szkole). Powszechnym zjawiskiem jest rezygnacja dyrektorów szkół z prenumeraty czasopism edukacyjnych. Zjawisko to powoduje, iż nauczyciele w coraz większym stopniu mają ograniczony dostęp do papierowych, pachnących farbą drukarską, wydawnictw edukacyjnych. Mam jednak nadzieję, że wszechobecny Internet nie zastąpi książki czy też czasopisma publikowanego w formie „papierowej”. Jeżeli tak by się stało – byłaby to niepowetowana strata.

Dziękuję za rozmowę. Pozdrawiam serdecznie wszystkich czytelników „Nauczycielskiej Edukacji”.

- Również dziękuję za rozmowę. Szczerze życzę radości z tworzenia i pomyślności.

– dr Julian Piotr Sawiński - redaktor naczelny „Nauczycielskiej Edukacji”

DLACZEGO SZKOLE POTRZEBNE SĄ USTAWICZNE REFORMY?

Niedawno na internetowym portalu „Edunews.pl” był ciekawy artykuł red. Marcina Polaka (2010a) pt. **Szkoła ustawicznie reformowana**, który w interesujący sposób uzasadnia potrzebę ustawicznych reform edukacji i szkoły. Warto przeczytać, choć natychmiast rodzą się pytania:

- ➔ Dlaczego obecna szkoła potrzebuje reform? Wielu to rozumie i postuluje dokonanie w Polsce zasadniczych zmian w edukacji! Warto przestudiować artykuł dr. Jana Fazlagića (2010) pt. **Dlaczego potrzebujemy innowacyjnej oświaty?**
- ➔ Czy jutro będziemy się uczyć w szkole wg zasad konektywizmu? Warto przeczytać artykuły pt. **Konektywizm: połącz się, aby się uczyć** (Polak 2010b) oraz **Konektywizm, czyli uczenie się w epoce cyfrowej?** (Sawiński 2010a).
- ➔ Dlaczego każdy nauczyciel, niezależnie od etapu kształcenia i nauczanego przedmiotu, powinien podejmować i realizować edukacyjną innowację? Warto zastanowić się, jak zachęcić nauczycieli do podejmowania innowacji? Można też przeczytać np. artykuł pt. **Po pierwsze: Zainteresować innowacjami** (Sawiński 2010b).
- ➔ Dlaczego edukacja potrzebuje kreatywności? W tym zakresie warto przestudiować książkę wydaną pod red. prof. Krzysztofa Szmidta (2003) pt. **Dydaktyka twórczości**.

Red. M. Polak (2010a) w główce ww. artykułu, bardzo trafnie napisał dosłownie, że:

Jednym z często pojawiających się wątków edukacyjnych w mediach jest zmęczenie niekończącą się reformą edukacji. Jest dużo narzekań, że ciągle coś się zmienia, że szkoła stała się reformatorskim poligonem. Ale inaczej już nie będzie! Jeżeli chcemy, aby szkoły nadążały za światem, musimy ten system reformować jeszcze częściej: na bieżąco. I oddolnie! Cóż można do tego dodać. Żyjemy w dynamicznym, szybko zmieniającym się świecie. Aby nie odstawać od innych trzeba podejmować ustawiczne reformy i innowacje.

Dlaczego szkoła potrzebuje innowacji?

Szkoła bardzo potrzebuje innowacji - uzasadnił w niedawnym „Dyrektorze Szkoły” dr Jan Fazlagić (2010) w artykule pt. **Dlaczego potrzebujemy innowacyjnej oświaty?** Warto by ten artykuł przeczytali nie tylko dyrektorzy szkół, ale i wszyscy nauczyciele. Innowacje dla szkoły są dziś jak słońce dla przyrody.

O radości patrzenia na zachód słońca (fot. www.interia.pl)

DLACZEGO SZKOLE POTRZEBNE SĄ USTAWICZNE REFORMY? – cd.

Dlaczego szkoła powinna być ciekawa?

Szkoła powinna być ciekawa przede wszystkim dla uczniów, a nie po pierwsze dla decydentów czy nauczycieli. Niedawno na portalu „Edunews.pl” przeczytałem interesujący artykuł dr Jacka Strzemiecznego (2009) o tym, że: **Szkoła musi być ciekawsza**. Prawda to stara, jak szkoła i świat, że uczymy się chętnie tego, co jest ciekawe. Interesujący artykuł z bardzo dobrym przesłaniem, z jednym zastrzeżeniem, czy musi być w tytule czasownik „musi”? Nie powinien być, bo wyraźnie wskazuje na lubienie przymusu. Co jednak zrobić, aby szkolna edukacja była atrakcyjna dla uczniów? Jak zorganizować uczenie się biologii, czy innego przedmiotu nauczania tak, aby było ono nie tyle dla nas, ale dla uczniów ciekawe, atrakcyjne, wciągające, a może i fantastyczną przygodą młodości?

Dlaczego szkoła powinna się nieustannie zmieniać?

Edukacja nie jest już zjawiskiem zamkniętym, ograniczonym do określonego wieku czy miejsc, w których następuje nauka. Dziś staje się procesem ciągłym i nieustannie zmiennym, oddziałuje na każdego człowieka, zmusza go – w pogoni za sukcesem (w bardzo szerokim rozumieniu), do nieustannej nauki przez całe życie. Jeśli szkoła ma mieć swój udział w tym sukcesie – **musi również podążać za zmianami w świecie**. Pewien zasób wiedzy podstawowej, ogólnej, musi być przekazany, ale oprócz tego powinna przekazywać coraz większy zasób umiejętności i wiedzy praktycznej potrzebnej w życiu w XXI wieku. Czy nasza szkoła już to robi? Zmienia się światowa gospodarka i powstają ciągle nowe zawody, usługi i specjalności, rozwijają się zasoby Internetu i zwiększa się aktywność młodych ludzi w Internecie, kilka razy w tygodniu słyszymy i nowych odkryciach naukowych, o nowych technologiach i urządzeniach, które mogą podnieść jakość naszego życia, tworzy się społeczeństwo oparte na wiedzy. Szkoła powinna **przygotowywać do życia w tym nowym świecie** (Polak 2010a).

Dlaczego szkoła potrzebuje innej podstawy programowej?

Autor ww. wskazuje, że nie można uznać, że w końcu nadejdzie ten moment, gdy powiemy: zreformowaliśmy system oświaty i teraz będzie wspaniale. Prawdą jest, że wczoraj planowano zmiany na dziś, ale dziś trzeba już planować zmiany na jutro. Trzeba przygotować się do tego, że jutro będzie inne niż dziś, bo uczniowie będą potrzebowali innej wiedzy i innych umiejętności. Dobrym przykładem jest wprowadzanie do szkół nowej podstawy programowej. Trafnie to ujął prof. Leszek Hojnacki i S. Furgoł (2009) na łamach „Edunews.pl” w artykule pt. **Nowa podstawa programowa starego nauczania**, wskazując, że „nowa podstawa programowa”, gdy skończymy ją wprowadzać w 2014 r., będzie już nieco przestarzała, nie do końca przygotowująca młodzież do samodzielności życiowej na przełomie drugiej i trzeciej dekady XXI wieku.

Dlaczego szkoła potrzebuje zasobów Internetu?

Zdaniem red. M. Polaka (2010a) to wcale nie jest straszenie ustawicznymi reformami, bo rewolucyjne zmiany dokonują się na naszych oczach. Będziemy ich świadkami i jakoś będziemy musieli zareagować. Proszę zauważyć, co w ciągu kilku lat stało się z rozwojem Internetu. Jeszcze w 2004 r. tzw. społecznościowy Internet praktycznie nie istniał. W ciągu kilku ostatnich lat diametralnie zmieniła się rola użytkownika sieci – z biernego odbiorcy medium może w każdej chwili stać się aktywnym twórcą treści, które potem mogą czytać setki, tysiące, a może i miliony osób. Zasoby tworzone przez specjalistów zostały zastąpione milionami zasobów tworzonych przez zwykłych ludzi. Ile jeszcze takich rewolucji nas czeka w najbliższej dekadzie? Czy nie jest prawdopodobne, że w ciągu np. 10 lat – połowa zajęć szkolnych przeniesie się do Internetu (e-learning)? Przecież to całkiem prawdopodobny scenariusz (Polak 2010a).

DLACZEGO SZKOLE POTRZEBNE SĄ USTAWICZNE REFORMY? – cd.

Dlaczego szkoła powinna zwrócić się ku przyszłości?

Można chyba ogłosić koniec epoki reformy edukacji jako jednego zaplanowanego, rozpoczętego i zakończonego zespołu działań zmieniających oświatę. Reforma edukacji, tak jak sam proces edukacji, staje się **kategorią ustawiczną i powszednią**. Zamiast „tej jednej” reformy będziemy raczej mieć do czynienia z całą serią, wręcz strumieniem reform. I oby tak było, że zmiany będą wprowadzane na bieżąco, oby udało się zachować ciągłość i spójność podejmowanych działań, oby **zmierzały one w tym samym kierunku: ku przyszłości**. Tylko wtedy nie zostaniemy z tyłu i absolwenci naszych szkół czy uczelni będą w stanie konkurować z rówieśnikami z innych krajów. Niestety oceniając prace kilku rządów w ostatniej dekadzie, wiele straciliśmy czasu na odkrycie tego, że szkoła powinna kształcić do funkcjonowania w przyszłości, a nie przeszłości.

Dłonie na klawiaturze laptopa – oto symptom naszych czasów (fot. mm.koszalin)

Dlaczego w szkole potrzebne są eksperymenty?

Niestety, nie mamy i nie będziemy mieć gwarancji, że stworzymy idealny system pasujący do rzeczywistości. Dlatego właśnie będziemy mieć ciągle do czynienia z reformami. Szkoła XXI wieku jest raczej **szkołą eksperymentowania** niż szkołą uporządkowaną od A do Z jak w państwie pruskim. Cały czas powinniśmy zastanawiać się, jakie kolejne zmiany wprowadzić w szkołach i na uczelniach dziś, jutro, za rok. Reformujmy dalej. Edukacja ewoluuje i nie możemy przecież stać w miejscu. Zaryzykuję twierdzenie, że MEN jest dziś zbyt powolne we wprowadzaniu kolejnych reform, i inne - że zbyt wiele osób nie rozumie tego, że edukacja w XXI wieku jest inna niż w XX wieku (Polak 2010a).

Dlaczego pożądana jest szkoła nieustannie reformująca się?

Trudno się nie zgodzić z poglądem ww. autora, że szkoła nieustannie reformująca się jest wielkim wyzwaniem. Oznacza, że **każdy nauczyciel czy edukator również jest w równym stopniu odpowiedzialny za rozwój i zmiany w systemie edukacji**. Reformowanie powinno przecież zejść na poziom klasy i ponieważ tylko tu powstają prawdziwe innowacje, które podnoszą jakość edukacji i użyteczność wiedzy przekazywanej uczniom. Reformowanie szkoły powinno być zatem nie tylko ustawiczne, ale i oddolne. Po co czekać na kolejny sygnał z ministerstwa ogłaszający nowe zmiany – zmiany we współczesnym świecie są na porządku dziennym i powinniśmy się wszyscy zastanawiać, co dziś i jutro można poprawić w szkole. Opinia ta nie wyczerpuje oczywiście tematu. **Zapraszam do dyskusji (JPS)**.

-
1. FAZLAGIĆ J., *Dlaczego potrzebujemy innowacyjnej oświaty?* „Dyrektor Szkoły” – Dodatek do miesięcznika „Niezbędnik Dyrektora” 2010 nr 1, s.2-3.
 2. HOJNACKI L., FURGOŁ S., *Nowa Podstawa Programowa starego nauczania*. „Edunews.pl” z 23.06.2009.
 3. POLAK M., *Szkoła ustawicznie reformowana*. „Edunews.pl” – z 08.04.2010a.
 4. POLAK M., *Konektywizm: połącz się, aby się uczyć* – „Edunews.pl” – z 29.03.2010b.
 5. SAWIŃSKI J. P., *Konektywizm, czyli rewolucja w uczeniu się?* „Edunews.pl” – z 06.04.2010a.
 6. SAWIŃSKI J. P., *Po pierwsze: Zainteresować innowacjami*. „Edunews.pl” – z 01.03.2010.
 7. STRZEMIECZNY J., *Szkoła musi być ciekawsza*. „Edunews.pl” – z 21.12.2009.
 8. SZMIDT K. (red.), *Dydaktyka twórczości*. Kraków: Wydaw. IMPULS, 2003.

W trosce o „skuteczną, przyjazną i nowoczesną” szkołę

Zgodnie z wieloletnią tradycją 19 i 20 marca br. nasze Centrum Edukacji Nauczycieli zorganizowało dla ponad 2.000 nauczycieli Koszalina i koszalińskiego regionu, a także studentów kierunków pedagogicznych **Wiosenne Zespoły Metodyczne** połączone z **XI Targami Edukacyjnymi**. Niektóre spotkania szkoleniowe towarzyszące przedsięwzięciu odbywały się w innych terminach.

Jako organizatorzy tej cyklicznej formy doskonalenia zawodowego kadry dydaktycznej dołożyliśmy starań, by tematyka szkoleń i formy zajęć oraz oferta wydawnicza Targów eksponowały najnowsze kierunki pracy dydaktycznej i wychowawczej, **zgodnie z priorytetami reformy**, założeniami nowej podstawy programowej oraz potrzebami nowoczesnej edukacji, a także oczekiwaniami dzieci, młodzieży i rodziców.

Te założenia skłoniły nas do organizacji zajęć i warsztatów dla nauczycieli eksponujących skuteczne rozwiązania dydaktyczne sprzyjające właściwemu przebiegowi procesu edukacyjnego oraz stałemu doskonaleniu działań nauczycieli w tym zakresie. Podjęliśmy się popularyzacji sprawdzonych i nowych rozwiązań metodycznych zapewniających wzrost poziomu kształcenia czy efektywną realizację podstaw programowych.

W gąszczu „nowych” i „starych” podręczników, już obowiązującej i jeszcze obowiązującej podstawy

programowej, nowych wymagań szczegółowych i nadal aktualnych standardów wymagań egzaminacyjnych, wprowadzonych, znowelizowanych i aktualnych wciąż aktów prawnych nietrudno się zagubić. Na tych spotkaniach nauczyciele mieli okazję do zweryfikowania swojej wiedzy, potwierdzenia zgodności swych działań z wymaganiami programowymi i dokumentami prawnymi MEN.

Jak wspomagać rozwój ucznia? W jaki sposób dostosowywać ofertę edukacyjną do kształcenia predyspozycji, zdolności i rozwoju zainteresowań uczniów od lat najmłodszych do matury? Co sprzyja indywidualizacji procesu edukacyjnego? Które nowoczesne metody pracy nauczycieli, które nowatorskie rozwiązania programowe i metodyczne można zaproponować jako interesujące, skuteczne i efektywne? W którym momencie, w jakich sytuacjach zrezygnować z tradycyjnych form nauczania na rzecz nowoczesnych urządzeń informacyjnych i komunikacyjnych? Odpowiedzi na te i wiele innych pytań – o dobre podręczniki i materiały pomocnicze dla uczniów, nowoczesne metody nauczania aktywizujące ucznia, motywacyjny system, przydatne pomoce dydaktyczne – stanowiły wyzwanie dla organizatorów wielu zajęć dla pedagogów, wychowawców i dydaktyków. Wszystko w trosce o „skuteczną, przyjazną i nowoczesną szkołę”.

Mariola Rink-Przybylska – konsultant CEN

Oto radość nabycia nowości wydawniczej – nauczyciela na XI Targach edukacyjnych CEN (fot. A. Paczkowski)

WIOSENNE ZESPOŁY METODYCZNE CEN W OBIEKTYWIE – cz. II

19-20 marca 2010 roku w Zespole Szkół nr 11 w Koszalinie CEN organizowało „Wiosenne zespoły metodyczne” dla nauczycieli różnych przedmiotów nauczania i specjalności. Tradycyjnie połączone one były z Targami edukacyjnymi, na których swoje propozycje edukacyjnych książek, podręczników i innych środków dydaktycznych proponowały różne krajowe wydawnictwa. Oto XI Targi edukacyjne w obiektywie.

Nauczyciele na XI Targach edukacyjnych CEN (fot. A. Paczkowski)

Nauczyciele podczas grupowych warsztatów na XI Targach edukacyjnych CEN (fot. A. Paczkowski)

WIOSENNE ZESPOŁY METODYCZNE CEN W OBIEKTYWIE – cz. II

Nauczyciele w szkolnych ławkach są grzeczni jak uczniowie - warsztaty na XI Targach edukacyjnych CEN (fot. A. Paczkowski)

Nauczyciele przy stoisku CEN na XI Targach edukacyjnych (fot. A. Paczkowski)

Czy pieniądze mogą uatrakcyjnić zawód nauczyciela?

We wrześniu 2009 r. red. Anna Raczyńska prowadziła wywiad o edukacji i reformie oświaty w Polsce z Prezydentem RP prof. Lechem Kaczyńskim. Wywiad był upowszechniony w miesięczniku „Edukacja i Dialog”. Oto wybrany fragment tej rozmowy. Redaktorka zapytała m.in.: *Ale czy tylko pieniądze mogą uatrakcyjnić zawód nauczyciela?*

--> Odpowiedź Prezydenta RP prof. Lecha Kaczyńskiego

*Płace nauczycieli trzeba systematycznie podnosić, ale jeśli budżetu nie stać na to, by płacić nauczycielom naprawdę wysokie pensje, powinno się przynajmniej zachować przywileje, z których obecnie korzystają. Od razu jednak powiem, że nie uważam, by takim magnesem przyciągającym młodych ludzi do zawodu była wcześniejsza emerytura. Kiedy ma się 25 lat i opuszcza mury uczelni, nie myśli się o tym, co będzie za 30-35 lat. Większą zachętą do podjęcia pracy nauczyciela są długie wakacje i osiemnastogodzinne pensum w tygodniu. Dlatego nie można zwiększać go ponad miarę. Praca pedagoga to wszak nie tylko prowadzenie lekcji. Magnesem przyciągającym dobrze wykształconego nauczyciela do szkoły może być więc – oprócz płacy – także system szkoleń oraz możliwość rozwoju i doskonalenia. Nauczyciele skarżą się często na niski etos pracy nauczyciela. Aby wzmocnić autorytet nauczyciela, należy więc **budować pozytywny obraz szkoły** i tego zawodu.*

1. RACZYŃSKA A., *Ewolucja systemu, ale pod nadzorem*. (przedruk fragmentów wywiadu z Prezydentem RP prof. Lechem Kaczyńskim dla „Edukacji i Dialogu” z września 2009 r. „Edunews.pl” – 13.04.2010.

„Szkoła obywateli” - konkurs dla dyrektorów szkół

Minister Edukacji Narodowej Katarzyna Hall ogłosiła ogólnopolski konkurs „Szkoła obywateli” dla dyrektorów szkół o nagrodę im. Anny Radziwiłł za działania na rzecz społeczeństwa obywatelskiego. Konkurs realizowany jest przez MEN we współpracy z Ośrodkiem Rozwoju Edukacji. Jego celem jest promowanie i popularyzowanie w środowiskach szkolnych postaw służących budowaniu społeczeństwa obywatelskiego. Nagrodą im. Anny Radziwiłł wyróżnieni zostaną dyrektorzy szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Szczegółowe informacje dostępne są na stronie: www.men.gov.pl

Mirosław Sielatycki, były szef CODN – wiceministrem MEN

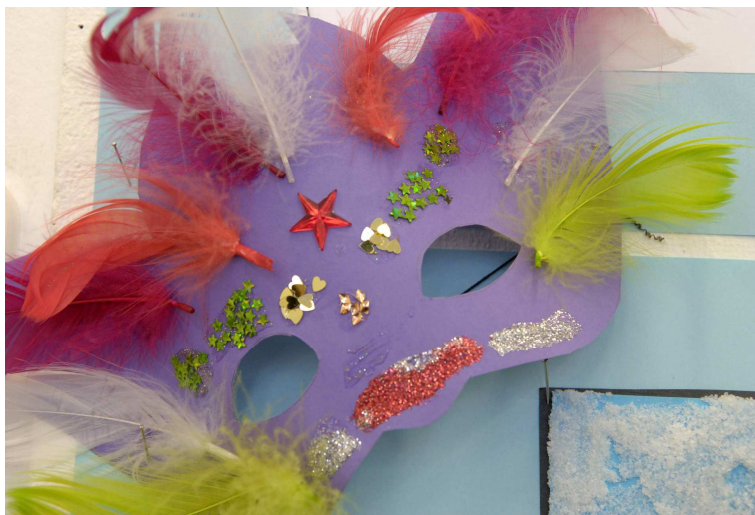
Minister edukacji Katarzyna Hall powołała Mirosława Sielatyckiego na stanowisko podsekretarza stanu w MEN, który zastąpi odwołanego Krzysztofa Stanowskiego. Znany jest nauczycielom z licznych publikacji o zarządzaniu oświatą, rozwoju nauczyciela i europejskiej edukacji. Był dyrektorem CODN w Warszawie. Jak podaje resort edukacji, M. Sielatycki będzie odpowiadał za współpracę międzynarodową, w tym za oświatę polonijną oraz koordynację współpracy z organami i instytucjami Unii Europejskiej, Rady Europy i z organizacjami międzynarodowymi, za promocję języka polskiego za granicą oraz współpracę z sektorem pozarządowym. Podlegać mu będą departamenty: współpracy międzynarodowej oraz komunikacji społecznej (1).

1.GN – z 21.04.2010

DZIECKO W SYTUACJI KRYZYSU RODZINY – KONFERENCJA CEN

Centrum Edukacji Nauczycieli w Koszalinie zaprasza pedagogów szkolnych, wychowawców i nauczycieli na konferencję i warsztaty pt. **Dziecko w sytuacji kryzysu rodziny**. Konferencja odbędzie się w siedzibie CEN w Koszalinie 17 - 18 września 2010 r. W programie przewiduje się udział następujących osób prowadzących:

- **Aleksandra Karasowska** - psycholog, licencjonowany trener PTP w zakresie prowadzenia treningów i warsztatów psychologicznych, wykładowca Szkoły Wyższej Psychologii Społecznej w Warszawie. Autorka książek o problemach młodzieży oraz różnych aspektach procesu wychowawczego. Konsultant Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- **Danuta Okuniewska – Jurgielewicz** - pedagog, doświadczony specjalista problemów rodziny, biegły sądowy w sprawach rodzinnych, w tym również rozwodowych. Mediator sądowy w sprawach rodzinnych; od wielu lat realizator, a obecnie zachodniopomorski koordynator programu "Szkoła dla Rodziców i Wychowawców".
- **Danuta Fic** - dyrektor Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Sławoborzu.
- **Bożena Pantoł** - dyrektor Powiatowej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Koszalinie.
- **Mariola Rink-Przybylska** - konsultant do spraw edukacji humanistycznej CEN w Koszalinie.
- **Teresa Ogniewska** - konsultant do spraw wychowania CEN w Koszalinie.

Praca dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych na wystawie w CEN (fot. A. Paczkowski)

PROGRAM KONFERENCJI - 17 września 2010 r.

- 13.00 - **Uroczyste otwarcie konferencji** - Stefan Turowski, dyrektor CEN w Koszalinie
- 13.30 - „**Jak wychowywać dzieci do odpowiedzialności?**” - wykład Aleksandry Karasowskiej
- 15.15 - **Wpływ rozvodu rodziców na funkcjonowanie dziecka w szkole** – wykład Danuty Okuniewskiej - Jurgielewicz
- 16.45 - „**Romowie - przeszłość bez uprzedzeń**” - wykład Danuty Fic
- 17.30 - Dyskusja, podsumowanie konferencji

Udział w konferencji jest bezpłatny. Ze względu na ograniczoną liczbę miejsc prosimy o **rejestrację do 15 czerwca 2010 r.**

WARSZTATY - 18 września 2010 r.

- A - Wychowanie do odpowiedzialności** -9.00-16.30 - prowadząca Aleksandra Karasowska. Forma płatna - 90 zł. Zapraszamy zainteresowanych pedagogów szkolnych.
 - B - Jak sobie radzić z prowokacyjnymi zachowaniami uczniów. Metoda konstruktywnej konfrontacji** - 9.00 – 13.30 - Bożena Pantoł. Forma płatna - 50 zł. Zapraszamy zainteresowanych nauczycieli i pedagogów szkolnych.
 - C - Problem depresji** - 9.00-12.00 - prowadząca Mariola Rink-Przybylska. Forma bezpłatna.
 - D - Ucieczki z domu** - 9.00-12.00 - prowadząca Teresa Ogniewska. Forma bezpłatna.
- > Ze względu na ograniczoną liczbę miejsc prosimy o wypełnienie i przesłanie zgłoszenia **do 15 czerwca 2010 r.** (dane adresowe na formularzu zgłoszenia). Osoby zainteresowane udziałem w płatnych warsztatach prosimy o dokonanie wpłaty w tym samym terminie.

Anna Walkowiak – konsultant CEN

PYTANIE, KTÓRE WARTO POSTAWIĆ!**JAK PRACOWAĆ Z INTERAKTYWNĄ TABLICĄ?**

Odpowiedź na ww. pytanie można np. znaleźć w najnowszym numerze „Życia Szkoły” (2010/4). Jest w nim ciekawy artykuł Małgorzaty Piaseckiej (2010) pt. **Praca z tablicą interaktywną**. Autorka najpierw przypomina, że: *Szybkie tempo rozwoju cywilizacyjnego zmusza nas do ciągłej pogoni za nowościami. Wywiera na człowieku presję nieustannego dokształcania, doskonalenia zawodowego, poszukiwania niezbędnych informacji. Stawia ogromne wyzwania przez uczniami, nauczycielami oraz szkołą.*

Następnie przypomina, że reforma programowa zakłada jako jeden z głównych celów kształcenia zdobycie przez uczniów umiejętności wykorzystywania posiadanych wiadomości podczas wykonywania zadań i rozwiązywania problemów. Stąd słusznie, do najważniejszych obok nauki czytania, pisania i myślenia matematycznego, zalicza się teraz posługiwanie się nowoczesnymi technologiami informacyjno-komunikacyjnymi, w tym także wyszukiwania i korzystania z informacji.

Wykorzystywanie interaktywnej tablicy na lekcjach różnych przedmiotów traktuje się dziś często jako skuteczny sposób motywowania uczniów do nauki szkolnej. Badania w angielskich szkołach pokazały, że jej wykorzystywanie podniosło frekwencję uczniów w szkołach o ponad 30%. Jej walory i korzyści z korzystania z interaktywnej tablicy przedstawiono w artykule pt. **Jak motywować do uczenia się? Uczyć przy interaktywnej tablicy!** [w:] „Informacja pedagogiczna - Motywowanie” - www.cen.edu.pl, (Sawiński 2008).

Autorka ww. artykułu, ukazując walory wykorzystywania interaktywnej tablicy, charakteryzuje:

- 1/ oczekiwania współczesnego świata i potrzebę posługiwania się komputerem przez dzieci w podstawowym zakresie,
- 2/ coraz większe zainteresowanie uczniów i nauczycieli wykorzystywaniem tablicy interaktywnej w szkole,
- 3/ przeprowadzony eksperyment polegający na przeprowadzeniu cyklu lekcji i telekonferencji z użyciem tablic interaktywnych Star-Board,
- 4/ badania przeprowadzone w Zakładzie Dydaktyki Chemii w 2004 roku nad wykorzystaniem tablicy interaktywnej, w których uczestniczyło 120 nauczycieli z różnych szkół,
- 5/ możliwości wykorzystania tablicy interaktywnej w edukacji wczesnoszkolnej. Artykuł warto przeczytać! (JPS).

1. PIASECKA M., *Praca z tablicą interaktywną*. „Życie Szkoły” 2010 nr 4, s. 43-46.

2. SAWIŃSKI J. P., *Jak motywować do uczenia się? Uczyć przy interaktywnej tablicy!* [w:] „Informacja pedagogiczna - Motywowanie”, 2008 - www.cen.edu.pl.

3. www.bbc.co.uk/schools/ks2bitesize/maths/number

Plastyczna praca dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych na wystawie w CEN (fot. A.P.)

O zachodniopomorskiej konferencji *Edukacja aksjologiczna wyzwaniem i zadaniem szkoły w zjednoczonej Europie*

Zagadnieniom związanym z wychowaniem ku wartościom poświęcono zachodniopomorską konferencję nt. ***Edukacja aksjologiczna wyzwaniem i zadaniem szkoły w zjednoczonej Europie***, która odbyła się 15 marca 2010 r. w Zespole Szkół im. Ludzi Morza w Mścicach. Uczestnicy wysłuchali m.in. wykładu dr Mariusza Kołacińskiego nt. ***Wartości ogniwem integrującym narody Europy***, podczas którego autor zwrócił uwagę na chrześcijańskie korzenie Europy i wychowanie jako proces otwarty oraz problem wolności, rozwoju i niepowtarzalności jednostki.

Natomiast prof. dr hab. Krystyna Chałas w swoim wystąpieniu pt. ***Wartości czynnikiem integralnego rozwoju i wychowania dziecka*** przybliżyła pojęcie wartości oraz omówiła jej znaczenie w wychowaniu. Uczestnicy mieli okazję do zapoznania się z osiągnięciami Zespołu Szkół w Mścicach w zakresie edukacji aksjologicznej, z dorobkiem Towarzystwa Gimnazjów Poszukujących z Małych Miast i Wsi oraz programami wychowawczymi akcentującymi realizację wybranych wartości.

O znaczeniu wartości w wychowaniu i życiu człowieka prof. ks. Józef Tischner (1998) powiedział:

Nikt nie musi widzieć wartości. Nikt nie musi uznać ich aż do Końca. Im wyższa wartość, tym Większa swoboda jej uznania. Wartość zdaje się mówić do Mnie: "jeśli zechcesz, możesz Mnie wybrać" [...].

(prof. ks. Józef Tischner)

W. K. Heisenberg, niemiecki fizyk, twórca podstaw mechaniki kwantowej, laureat Nagrody Nobla, zauważył, że „pytanie o wartości – to przecież pytanie o to, co robimy, do czego dążymy, jak postępujemy i jak powinniśmy postępować. Jest to więc pytanie o człowieka, pytanie o kompas, według którego mamy się orientować, gdy szukamy własnej drogi życia”. Każdy z nas, pedagogów, uczestnicząc w procesie wzrastania i dojrzewania wychowanków, stara się pomóc im odpowiedzieć na wiele pytań związanych z wartościami. W wychowaniu dorośli już od najmłodszych lat dziecka powinni podejmować działania zmierzające do kształtowania indywidualnych systemów wartości młodego człowieka. Pierwszym i najważniejszym nauczycielem wartości jest oczywiście rodzina, a obok niej szkoła oferująca (w mniejszym lub większym stopniu) w swoich programach wychowawczych edukację aksjologiczną, która zajmuje się przekazywaniem wiedzy na temat różnych wartości, przygotowuje wychowanków do przemyślanego wyboru oraz ukazuje konsekwencje różnorodnych postaw życiowych.

--> **Refleksje** o istocie i znaczeniu wartości w wychowaniu znajdują się w kolejnym numerze „NE”.

Teresa Ogniewska – nauczyciel konsultant ds. wychowania CEN

PORADNIK, KTÓRY WARTO POZNAĆ! Ewa GÓRALCZYK, *Umowa z klasą. Poradnik nauczyciela, wychowawcy, pedagoga*. Warszawa: Wydaw. Fraszka Edukacyjna 2010, wyd. II.

Umowa z klasą jest elementem OSW - Ogólnoszkolnego Systemu Wychowawczego. Szkoła i klasa szkolna – pisze ww. autorka - jest miejscem spotkania wielu indywidualności. Miejscem, w którym odbywa się poszukiwanie, studiowanie oraz odkrywanie świata i siebie w tym świecie oraz uczenie się otaczającej rzeczywistości i praw nią rządzących. Tu poznajemy siebie i innych oraz uczymy się tego, jak sprawić, by było nam ze sobą dobrze, by w harmonii i względnej równowadze ciała, duszy i umysłu rozwijać się i wzbogacać. Szkoła jest miejscem spotkania się różnorodnych osobowości, które z różnych powodów przebywają razem (...). Tworzą grupy klasowe, koleżeńskie, zawodowe i zadaniowe. Spotykają się przez wiele lat, codziennie, przez wiele godzin. Ludzie ci są niejako zdani na siebie (...). ***Dlatego trzeba ze sobą rozmawiać i zawierać umowy, a uzgodnione postanowienia spisywać oraz stale weryfikować ich sens.***

Interesująca jest treść rozdz. II: Jak zdobyć szacunek i uwagę ucznia? Warto poznać i przemyśleć! Przydatny też okaże się aneks, który zawiera przykładowe scenariusze lekcji przygotowujących do zawarcia umowy z klasą. Poradnik warto poznać! (JPS)

Podsumowanie osiągnięć dydaktycznych i wychowawczych klasy za I semestr – scenariusz

Cele: Po zakończeniu zajęć uczestnik:

- Określa mocne i słabe strony klasy,
- Uświadamia sobie, że nie zawsze, to, co wydaje się dobre z punktu widzenia grupy, jest dobre zarówno dla grupy, jak i dla pojedynczego ucznia, s
- Szuka sposobów rozwiązań trudnych sytuacji dydaktycznych i wychowawczych;

Czas: 45 minut; Metody: dyskusja, metaplan;

Materiały: duży arkusz papieru, flamastry, kartki papieru w różnych kolorach

Przebieg zajęć

1. Nauczyciel przedstawia (bez komentarza) wyniki klasy osiągnięte w I semestrze i przypomina ważne (pozytywne i negatywne) działania uczniów.
2. Wywiesza na tablicy duży arkusz papieru i rozmieszcza na nim kartki z napisami: „*Jak jest?*”, „*Dlaczego tak jest?*”, „*Co (mi) to daje/czy warto?*” „*Propozycje rozwiązań*”
3. Rodzice i uczniowie jako 2 oddzielne grupy zastanawiają się nad postawionymi pytaniami, dyskutują i na kartkach innego koloru wypisują odpowiedzi.

Na przykład: **Jak jest?**

Rodzice: niska frekwencja, ucieczki z lekcji, słabe wyniki w nauce, nie udało się zorganizować niektórych zaplanowanych imprez, w domu dzieci zachowują się dobrze, w szkole nie zawsze, boją się np. egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe, jeśli uczniowie się zaangażują, potrafią osiągać sukcesy w konkursach

Uczniowie: jest fajnie, klasa jest zgrana, gdy uciekamy, to wszyscy, oprócz słabych uczniów jest też 1-2 lepszych, więc jest w porządku, nie musimy brać udziału w życiu szkoły, liczba opuszczonych godzin zwłaszcza nieusprawiedliwionych nie jest ważna, jeśli osiąga się pozytywne wyniki w nauce, wspólne imprezy i tak się nie udadzą, więc po co je organizować, obawa przed niezdaniem egzaminu praktycznego, większość z nas mało opuszcza lekcje i radzi sobie z nauką.

Dlaczego tak jest?

<u>Rodzice</u>	<u>Uczniowie</u>
- Młodzież nie chce się angażować w organizację imprez szkolnych. - W grupie młodzież się inaczej zachowuje. - Młodzież mało umiejętności nabywa na zajęciach praktycznych. - Dzieci nie wierzą w sukces. - Mają pretensje do wszystkich, z wyjątkiem siebie. - Demonstrują niechęć do zrobienia czegoś od początku do końca w dużej grupie. - Rzadki kontakt klasy i wychowawcy (godzina wychowawcza raz na 2 tygodnie). - Trudność w kontroli dziecka w szkole przez rodziców, którzy nie mają dostępu do dziennika elektronicznego.	- Ocena z zachowania nie jest motywacją. - Wolę spotkania poza szkołą niż np. razem z wychowawcą. - Ważne, żeby zdać, do tego wystarczy dopuszczający z każdego przedmiotu. - Zbyt mało uczymy się np. na zajęciach praktycznych, więc nie chcemy na nie chodzić. - Mało czasu na usprawiedliwianie opuszczonych godzin .

Podsumowanie osiągnięć dydaktycznych i wychowawczych klasy za I semestr – scenariusz – cd.

Co mi to daje? Czy warto?

Uczniowie: luz, nie wysiłam się, mam spokój, w gimnazjum wychodziłem z trudnych sytuacji, więc i teraz sobie poradzę.

Wnioski, propozycje rozwiązań:

Rodzice	Uczniowie
- Dyżur wychowawcy dla rodziców, przynajmniej raz w miesiącu lub ułatwić kontakt telefoniczny. - Zapewnić sobie dostęp do dziennika elektronicznego. - Przygotować propozycję dodatkowych zajęć dla młodzieży (szczególnie z przedmiotów sprawiających problemy). - Uczniowie wykonają wspólnie tableau klasy	- Chodzić na zajęcia prowadzone przez nauczycieli przedmiotów zawodowych, gdyż takie się w szkole odbywają. - Zorganizować pomoc koleżeńską w Internecie. - Nie opuszczać lekcji bez wyraźnego powodu

4. Po zakończonej pracy jeden z uczniów lub rodziców odczytuje wypracowane odpowiedzi, wszyscy dyskutują, dlaczego różnią się stanowiska rodziców i uczniów szczególnie na poziomie pierwszego pytania. Następnie ustosunkowują się do propozycji rozwiązań rodziców i uczniów, wspólnie ustalają tryb ich realizacji. Dzięki takiemu spotkaniu wszystkie strony mogą wypracować wspólne rozwiązania. Uczniowie w większym stopniu będą czuli się odpowiedzialni za podjęte i wykonywane zadania, będą wiedzieli, że ich zdanie się liczy i jest ważne. Rodzice natomiast są zaangażowani w proces uczenia się dzieci i w życie szkoły.

--> Zachęcam wszystkich wychowawców do podejmowania takich działań z rodzicami, które przyniosą satysfakcję obu stronom.

Danuta Wiśniewska – nauczycielka ZSZ w Szczecinku

Nauczyciele uczą się jak uczniowie - warsztaty na XI Targach edukacyjnych CEN (fot. A. Paczkowski)

CZY POTRZEBNE SĄ W POLSCE SZKOŁY DLA MŁODYCH ORŁÓW?

Orły to piękne, wyniosłe, ale drapieżne ptaki. W Polsce żyją tylko 2 ich gatunki, orzeł bielik i przedni. Nie chodzi jednak o te orły, ale o młodych zdolnych, często niepokornych i w szkole niegrzecznych. Jeśli dziś sporo się mówi o potrzebie rozwoju talentów, a nawet filmuje się młode wilki, to i o rozwoju młodych ludzkich orłach warto myśleć i odważnie działać.

Kogo preferować pracowitych czy zaradnych?

Kilkanaście lat temu pytałem na łamach „Głosu Nauczycielskiego” w artykule pt. *Kogo preferować - pracowniczego czy zaradnego?* (1993 nr 28, s. 3), a następnie w „Edukacji i Dialogu” postawiłem pytanie: *Jakiego ucznia chcemy?* (1993 nr 8, s. 6-9). Pytania ww. są zasadnie i otwarte do dziś. Dyskusja nad nimi dalej trwa i jej końca nie widać. Próbowałem wówczas wskazać, że sedno powodzenia i sukcesu innowacyjnych działań nauczycieli tkwi w ich autonomii i odpowiedzialności. Jest ono rozwinięte w treści kilku autorskich artykułów nt. samodzielności i innowacyjności, w tym w refleksji pt. *Samodzielność nauczyciela źródłem innowacji* („Edukacja i Dialog” 1993 nr 4, s. 26-28). Dlaczego warto do tego tematu wrócić?

Po co wyrównywać poziom edukacji?

Zasadne jest postawienie pytania jakby wcześniejszego tj., po co w ogóle wyrównywać? Przecież wiadomo, że ludzkie nierówności są źródłem zaradności i postępu. Ale nurtuje pytanie, czy można wyrównywać edukacyjne szanse i poziom edukacji kosztem najlepszych uczniów? Czy faktycznie tak się w Polsce dzieje? Czy jest to choć trochę moralne? „*Polska szkoła, podnosząc osiągnięcia uczniów najsłabszych, czyni to kosztem uczniów najlepszych...*” – twierdzi dr Zbigniew I. Paśko w interesującym artykule pt. *Magia egalitaryzmu* („Dyrektor Szkoły” 2010 nr 2, s. 33-34). Cały artykuł warto przeczytać!

Co daje wyrównywanie poziomu edukacji?

Autor ww. artykułu twierdzi, że rezultat wyrównywania jest taki, jak widać z badań PISA, że: „polscy słabeusze są lepsi niż np. angielscy, ale z kolei nasi najlepsi uczniowie są najgorszymi wśród prymusów z innych krajów. Dzięki temu, jak można prognozować, przyszłe nasze sprzątaczkę będą lepiej wyedukowane od sprzątarek angielskich, ale chociaż to nie powód do zmartwień, to jednak **martwić musi fakt, że polityka wyrównywania szans noblistów nam nie przysporzy.** No oczywiście, znane są antropologom społeczeństwa, których wszyscy członkowie byli jednakowo mądrzy, piękni i bogaci, a **wszelkie przejawy rywalizacji, wywyższania się i tworzenia dystansów były surowo karane.** Tyle tylko, że z kolei historykom nic nie wiadomo o tym, aby te społeczności wyrównywanych szans wydały na świat Kopernika, Einsteina czy chociażby Miczurina”.

Dlaczego Polacy nie lubią szkół dla orłów?

Dlaczego wielu w Polsce jest przeciwnych tworzeniu szkół dla młodych orłów? Czego nie rozumiem w tym zakresie decydenci, dyrektorzy szkół i nauczyciele oraz rodzice, którzy choć najbardziej tematem są zainteresowani nie potrafią lub się boją domagać się i lobbować na ich rzecz? Z. I. Paśko w ww. artykule pisze również o negatywnym stosunku do tworzenia szkół dla młodych orłów. Dosłownie wskazuje, że: „*Z jednej strony narzekamy więc na obniżanie się poziomu szkół, z drugiej jednak za nic nie chcemy się zgodzić, aby powstawały szkoły dla orłów (słowo „elitarne nie przechodzi nam nawet przez gardło), zwiększające możliwości najlepszych (...)*”. Dlaczego tak się dzieje? Czego nie rozumiem w tym zakresie decydenci, dyrektorzy szkół i nauczyciele?

CZY POTRZEBNE SĄ W POLSCE SZKOŁY DLA MŁODYCH ORŁÓW? – cd.

Czy orły mogą szybować w szkole dla bażantów?

Prawdą jest, że z jednej strony narzeka się i krytykuje obniżanie się poziomu szkół, a z drugiej raczej nie ma zgody na powstawanie szkół dla młodych orłów. Polacy nie lubią słowa „elitarny”. Dlaczego nie iść na całość? Trzeba nie ograniczać, ale konkretnie działać na rzecz zwiększania możliwości, zdolności i talentów uczniów najzdolniejszych. To przecież nie zmniejsza rozwojowe szanse uczniów słabszych. Prawdą jest, że obecność słabych uczniów wśród zdolnych i pracowitych w jakimś stopniu zwiększa szanse tych pierwszych, ale również z całą **pewnością marnuje to potencjał najlepszych**. Nie stać nas na marnowanie zdolności. Trudno więc nie popierać ww. autora domagającego się: „Aby takie marnotrawstwo się nie zdarzało, muszą istnieć szkoły najwyższego lotu, które pozwalają na rozwinięcie skrzydeł najlepszym, dając im możliwość na osiągnięcie najwyższych wyników”.

--> Orły bowiem nie uczą się mistrzowskiej sztuki szybowania w szkole dla bażantów.

(dr Zbigniew I. Paśko 2010).

1. PAŚKO Z. I., *Magia egalitaryzmu*. „Dyrektor Szkoły” 2010 nr 2, s. 33-34.
2. SAWIŃSKI J. P., *Kogo preferować - pracowitego czy zaradnego?* „Głos Nauczycielski” 1993a nr 28, s. 3.
3. SAWIŃSKI J. P., *Jakiego ucznia chcemy?* „Edukacja i Dialog” 1993b nr 8, s. 6-9.
4. SAWIŃSKI J. P., *Samodzielność nauczyciela źródłem innowacji*. „Edukacja i Dialog” 1993c nr 4, s. 26-28.
5. SAWIŃSKI J. P., *Komu potrzebne są szkoły dla orłów?* „Edunews.pl” – z 14.04.2010.
6. TURSKI Ł., *Edukacji potrzebny jest plan Balcerowicza. O durszlaku i elastycznej sieci w edukacji - rozmowa z profesorem Łukaszem Turskim*. Rozmawiała Anna Rękawek. „Dyrektor Szkoły” 2010 nr 3, s. 5-7.

dr Julian Piotr Sawiński - Koszalin

O największej lekcji świata

- ➔ **Dlaczego miliony dzieci i osób dorosłych wieku XXI nie umieją czytać ani pisać?**
- ➔ **Dlaczego warto uczestniczyć w akcji „Najważniejsza lekcja świata”?**
- ➔ **Jaki jest sens wyrównywania edukacyjnych szans dzieci i młodzieży?**

Kulminacyjnym punktem tegorocznej kampanii „Global Action Week 2010”, który wskazano na 20 kwietnia, była akcja pn. „Największa lekcja świata”. Jej celem było promowanie równego dostępu do edukacji i skłonienie przywódców i polityków do działań na rzecz bezpłatnej oświaty. Media (MK 2010) podają, że w poprzednim roku wzięło w niej udział ponad 14 mln ludzi na całym świecie. Hasłem przewodnim ubiegłorocznej akcji było „Wielkie czytanie”.

„Światowa kampania na rzecz edukacji” to międzynarodowa sieć obejmująca organizacje promujące ideę, zgodnie z którą każdy ma prawo do dobrej, bezpłatnej edukacji publicznej. Każdego roku w kwietniu organizuje Światowy Tydzień Działań, w ramach którego tysiące organizacji i związków zawodowych prowadzi kampanie, aby upewnić się, że w dziedzinie edukacji rządy robią wszystko, co w ich mocy.

Organizatorzy „Global Action Week” proponują, aby szkoły w ramach tej akcji poprosiły lokalnych liderów samorządowych czy prywatnych o wygłoszenie przemówienia o finansowaniu edukacji. Takie spotkania będą także okazją do zwrócenia uwagi na fakt, że miliony dzieci oraz osób dorosłych nie umieją czytać ani pisać, ponieważ nie chodzą do szkoły. Przyczyną takiej sytuacji jest często brak pieniędzy.

Do udziału w tegorocznej kampanii zaproszeni zostali także sportowcy piłkarze – bohaterowie Mistrzostw Świata w Piłce Nożnej w 2010 r., którzy mają promować równy dostęp do edukacji. Dlatego w ramach akcji można zorganizować na szkolnych lub gminnych boiskach imprezy sportowe. Polską edycję „Global Action Week” koordynuje ZNP.

1. MK., *Największa Lekcja Świata: edukacja dla wszystkich*. „GN” 2010 nr 16, s. 3.

MATEMATYCZNY TALENT Z GIMNAZJUM NR 6 W KOSZALINIE

Uczeń 3 klasy Gimnazjum nr 6 w Koszalinie **Stanisław Bieniecki** został w tym roku laureatem 3 przedmiotowych olimpiad, w tym Ogólnopolskiej Olimpiady Matematycznej Gimnazjalistów. To jedno z wielu jego osiągnięć – donosiła niedawno koszalińskie media (1). Matematyka nie jest łatwa, to wie wielu, ale coś w niej jest takiego wyjątkowego, że niektórych rozpala. Opiekunem tego ucznia w Gimnazjum nr 6 jest **matematyk Waldemar Wysocki**. To gimnazjum jest od lat uznawane za jedną z najbardziej renomowanych szkół w Koszalinie. Mocna pozycja szkoły co roku potwierdzają wyniki egzaminów i liczne grono laureatów konkursów przedmiotowych. W tym roku 11 uczniów zdobyło tytuły laureata. Gratulacje od Redakcji dla nauczycieli i dyrekcji gimnazjum!

Przed maturzystami, 5 maja 2010 r. zapasy z geometrią, trygonometrią, funkcjami wykładniczymi, logarytmicznymi i nie tylko – przypomniła niedawno w „GN” red. Ewa Miłoszewska (2). Wskazała, że: *Przyda się także umiejętność prowadzenia analizy, argumentacji, krytycznego rozumowania. Zmagania z tą materią już za kilka tygodni podejmą maturzyści na pierwszej po ponad ćwierć wieku obowiązkowej maturze z matematyki. (...) Wtedy blisko pół miliona uczniów szkół ponadgimnazjalnych zmierzy się z przedmiotem, o którym Galileusz mówił, że **jest alfabetem, za pomocą którego Bóg opisał wszechświat**. Jeśli tak, to wygląda na to, że wielu nie jest w stanie zrozumieć otaczającego nas świata.* (2). Stąd rodzące się, a może prawie odwieczne, pytania:

- ➔ Jak organizować ciekawe lekcje matematyki?
- ➔ Jak uczyć matematyki, aby uczniowie osiągnęli matematyczne sukcesy? Zapraszam do dyskusji! (JPS)

1. KONIECZNA A., *Uwaga, matematyczny talent z gimnazjum*. „Głos Koszalina” (dodatek do „GK” - z 02.04.2010).

2. MIŁOSZEWSKA E., *Poziom in minus*. „GN” 2010 nr 13.

KSIĄŻKA, KTÓRĄ WARTO PRZECZYTAĆ!

Anna SAJDAK, *Edukacja kreatywna – współczesne polskie dyskursy*. Kraków: Wydaw. WAM, 2008

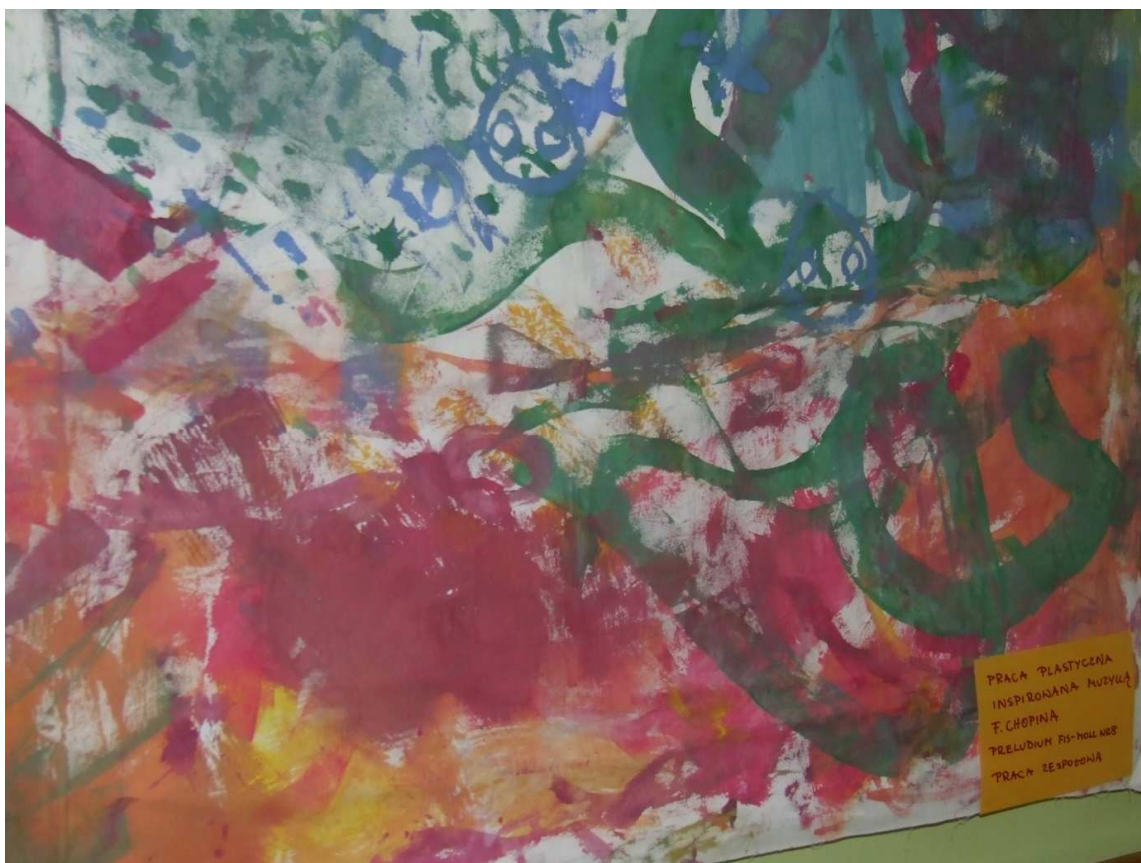
Pracodawcy poszukują ludzi twórczych, myślących niestereotypowo, otwartych, elastycznych i wyposażonych w konkretne umiejętności. Współczesność wymusza od ludzi zmianę, postęp i rozwój. Te współczesne przemiany cywilizacyjne wymuszają konieczność zmian w systemie edukacji, a to stawia przed nią nowe wyzwania. Głównym jej wyzwaniem epoki cyfrowej jest kreatywność.

Znaczenie kreatywności, twórczości człowieka i edukacji oraz konieczność twórczego rozwoju jednostki akcentowane są teraz szczególnie mocno. To sedno recenzji ww. książki sporządzonej przez Martynę Florczak (2010), upowszechnionej w niedawnym numerze „Nowe Szkoły”. Recenzentka pisze, że: **Z pełnym przekonaniem książkę można zarekomendować wszystkim czytelnikom, zainteresowanym problematyką twórczej edukacji**. Cóż można do tego dodać? Jedynie rekomendować. Warto ją przeczytać i w szkolnej praktyce wykorzystać! (JPS).

1. FLORCZAK M., *Twórcze koncepcje edukacyjne*. „Nowa Szkoła” 2010 nr 2, s. 55-60.

2. SAJDAK A., *Edukacja kreatywna – współczesne polskie dyskursy*. Kraków: Wydaw. WAM, 2008

3. KAZIMIEROWICZ M., SAWIŃSKI J. P., *O nowoczesności i kreatywności nauczycieli. Rozmowa z Markiem Kazimierowiczem*. „NE” 2010 nr 4, s. 4-5.

Plastyczna praca dzieci Przedszkola nr 10 w Kołobrzegu inspirowana muzyką Chopina (fot. Arch P-10)

JAK BUDZIĆ KREATYWNOŚĆ I GIMNASTYKOWAĆ SWÓJ MÓZG?

--> Tutaj, zamiast tekstu o budzeniu i rozwijaniu uczniowskiej kreatywności i gimnastykowaniu naszego mózgu – niespodzianka.

--> **Zadanie - krzyżówka:** Czym jest i jakie znaczenie w dydaktyce ma konsekwencja postępowania i wymagań? Proszę przemyśleć znaczenie tego pojęcia i podjąć się ułożenia prostej krzyżówki z podanym hasłem. Poszukać wyrazy 6-literowe dotyczące edukacji. Polecenia mogą być wpisane pionowo.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
K	O	N	S	E	K	W	E	N	C	J	A	<-?

Miejsce na wpisanie poleceń

1/	7/
2/	8/
3/	9/
4/	10/
5/	11/
6/	12/

Czy polski nauczyciel może być relatywistą?

Jestem nauczycielem od ośmiu lat. Pracuję w dwóch bardzo różnych szkołach podstawowych. Obydwie z tych szkół mają podobną liczbę uczniów. Różnica polega na tym, że jedna z nich to niewielka wiejska szkoła, druga zaś to szkoła społeczna.

Jednak przez wszystkie lata pracy nie miałam względu na osobę i nie interesowało mnie, kim są rodzice moich uczniów lub też, jakie wpływy mają w szkole, czy też w środowisku lokalnym. Wszystkich tych uczniów staram się traktować jednakowo.

Z drugiej jednak strony sytuacja zmusza również i mnie do pewnego rodzaju indywidualnego podejścia do ucznia. Są przypadki losowe, gdzie dziecko z bliżej niewyjaśnionych powodów z dnia na dzień, z ucznia zdolnego, osiągającego dobre wyniki, staje się uczniem słabym, zaniedbującym swoje obowiązki. W takich sytuacjach konieczne jest zainteresowanie się sytuacją takiej osoby, aby zapobiec czasem może nawet i jakiejś tragedii.

Nie jesteśmy tacy sami. Różnimy się talentem, ale w sensie jakościowym (każdy z nas ma inny), a nie ilościowym, jak również pracowitością. Rolą nauczyciela jest stawiać jak najwyższe wymagania, ale muszą być one dostosowane do indywidualnych cech, potrzeb, talentów ucznia. Nie należy ulegać powszechnej pokusie obniżenia poziomu nauki.

Wykształcenie, mimo wszystko, powinno być dla wszystkich, ale nie dla każdego, bo powszechna dostępność do edukacji nie może być przysłowiowym „rzucaniem pereł przed wieprze”. Szkoła to nie miejsce schronienia dla tych, których pogoda wygoniła z hal dworcowych (domów? przystanków?), bo tu jest ciepły obiad, ani też nie miejsce, gdzie można się wyżyć na słabszych, żeby udowodnić, kto tu rządzi?

Niestety jest jeszcze jedna gorzka prawda. Na każdym etapie edukacyjnym przestaliśmy uczyć, a nasze wysiłki kierowane są tylko na przygotowanie uczniów do rozwiązywania testów. **W edukacji tracimy z oczu człowieka** próbując wypracować w uczniach zdolność trafienia w klucz odpowiedzi, a nie samodzielne myślenie.

Bratkowe drogowskazy do celu

(fot. M. Wicik – [www:interia.pl](http://www.interia.pl))

Nie można pozostawić edukacji w rękach urzędników, którzy zza swoich biurków nie widzą ani problemów uczniów, ani nauczycieli i nie rozumieją tak naprawdę potrzeb oświaty, podobnie jak generałom nie pozostawia się spraw dotyczących wojny, a ustanawia się cywilną kontrolę nad armią.

Iwona Łabęcka - Świdwin

MOJA FILOZOFIA NAUCZANIA PRZYRODY

Moja filozofia przyrody jest oparta na obserwacji i własnym doświadczeniu

Przyroda przez długie lata była moim środowiskiem, w którym się wychowywałam. Budził mnie śpiew ptaków, które wcześniej o świcie zaczynały swój śpiew. Zielone łąki i pola, na których rosły trawy i zboża, otaczały w koło dom. Przyroda pomału budzi się do życia, niedługo zaczną się przyloty ptaków, niektóre już przyleciały, jak np. żurawie, które można było zobaczyć lecące nad miastem. Musimy pamiętać i przekazywać, uczyć młode pokolenie o tym, aby środowisko, które nas otacza było przez nas szanowane i to nie tylko z okazji jakiejś akcji np. Dnia Ziemi, ale przez cały rok.

Kula ziemiska w trawie (fot. [www:interia.pl](http://www.interia.pl))

Segregacja śmieci w miastach i na wsiach, aby była wdrażana od najmłodszych lat. Przyroda, to wszystko naturalne, co nas otacza, jest na pewno bardzo ciekawe. Aby ciekawość rozbudzić w dzieciach trzeba wyjść z nimi poza klasę, do lasu, czy parku i prowadzić zajęcia w otwartym terenie. Dzieci są bardzo ciekawe otaczającego nas środowiska. Jak wykonają jedno czy drugie doświadczenie, to lepiej zapamiętają i rozumieją. Jesteśmy częścią przyrody, więc powinniśmy ją szanować.

Elżbieta Skierska – nauczycielka przyrody ze Szczecinka

CZYM I DLA KOGO JEST INTERNETOWY PORTAL „EDUNews.PL”?

Portal edukacyjny Edunews.pl jest autentycznym świadectwem tego, że dziś dzięki Internetowi można stworzyć to "coś" mając po prostu dobry pomysł, trochę zapału, dużo pracowitości i niekoniecznie wielkie środki finansowe.

Portal powstał i jest rozwijany wyłącznie w oparciu o zasoby prywatne. Nie stoją za nim wielkie korporacje i instytucje, które na rozwój takich inicjatyw mogą przeznaczyć duże budżety, ani wielki zespół redakcyjny, zaś jego użytkowników nie przyciągają głośne i intensywne kampanie reklamowe. Portal rozwija powiększająca się społeczność osób pragnących zmian i modernizacji edukacji w Polsce. W tym portalu największą wartość mają dla nas wysokiej jakości zasoby merytoryczne, niekoniecznie zaś ciekawe rozwiązania graficzne i informatyczne.

Portal EDUNews.PL (R) jest medium edukacyjnym, którego celem jest **promocja idei edukacji przez całe życie** oraz nowoczesnych programów i narzędzi edukacji społecznej, dzięki którym wszyscy, bez względu na wiek i zawód, będziemy mogli efektywnie korzystać z owoców postępu cywilizacyjnego i światowych zasobów informacji realizując własne cele życiowe.

Z założenia jest to portal wymiany myśli i opinii, w którym toczą się debaty nad kształtem polskiej i światowej edukacji oraz jej największymi **wyzwaniami w XXI wieku**. Nie jest to portal informacyjny skupiony wokół wydarzeń dotyczących polskiego systemu oświaty, lecz taki, w którym są publikowane informacje z różnych stron świata, **inspirujące do działania** i wprowadzania innowacji w procesie edukacji. W przeciwieństwie do innych portali edukacyjnych, EDUNews.PL nie ogranicza się tematycznie do systemu oświaty i edukacji formalnej. Współcześnie dużo większe znaczenie w rozwoju jednostek i społeczeństw ma **edukacja nieformalna** i duża część materiałów publikowanych w portalu jej właśnie dotyczy.

EDUNews.PL (R) jest rozwijany we współpracy z wieloma instytucjami i organizacjami edukacyjnymi.

Zapraszamy do korzystania z portalu! – Marcin Polak, redaktor naczelny

POMOST - łagodne przejście dziecka z przedszkola do szkoły

Redakcja miesięcznika „Dyrektor Szkoły” oraz Wydawnictwo Wolters Kluwer Polska zapraszają do udziału w Konkursie na najlepszy pakiet edukacyjny łatwego przejścia z przedszkola do szkoły - POMOST.

Celem konkursu jest wyłonienie i upowszechnienie najlepszych rozwiązań związanych z łatwym przejściem dziecka z przedszkola do szkoły, współpracą między placówkami, likwidacją bariery szkoła - przedszkole, działaniami integrującymi społeczność przedszkolną, szkolną i samorządową. Ciągłość edukacyjna „od przedszkola do matury”, to zasada, na której oparto nową podstawę programową. Wymaga ona łagodzenia progu dzielącego edukację przedszkolną od szkolnej. Łatwiej to zrobić przy ścisłej współpracy obu tych placówek w lokalnym środowisku. Tym ważniejsze jest to teraz, w okresie przejściowym, kiedy przed obniżeniem wieku obowiązku szkolnego 6-latkę mogą być w przedszkolu lub uczyć się w szkole, w jednym i drugim miejscu mając optymalne warunki do indywidualnego rozwoju, zapewniające twórczą zabawę i fascynującą naukę.

Łatwemu przejściu służą wszelkie programy działań, które powstają we współpracy przedszkoli ze szkołami i władzami samorządowymi, z uwzględnieniem specyfiki potrzeb dzieci i środowiska lokalnego. Autorami programów **mogą być rady pedagogiczne** placówek oświatowych, dyrektor przedszkola lub szkoły, **nauczyciel lub zespół kilku nauczycieli**, którzy postanowili stworzyć własny program działań. Konkurs może zgłosić dyrektor szkoły lub przedszkola.

Autorzy opiszą swoje działania w dowolny sposób, przygotowując pakiet edukacyjny, który do konkursu będzie zgłaszany przez dyrektora przedszkola lub szkoły podstawowej - z mile widzianą, ale nie obowiązkową, rekomendacją organu prowadzącego. **Organizatorem konkursu** jest Wydawnictwo Wolters Kluwer Polska, wydawca miesięcznika „Dyrektor Szkoły” adresowanego do kadry kierowniczej oświaty, której ważną grupę stanowią dyrektorzy przedszkoli. Nasz konkurs Pomost pozwoli upowszechnić dobre praktyki pomagające dzieciom w łagodnym wchodzeniu do szkół. Państwu natomiast da szansę promocji własnej placówki w środowisku oświatowym, zdobycia satysfakcji oraz cennych nagród. **Fundatorem nagród** w konkursie POMOST jest portal Multimedia W Szkole.

--> Więcej informacji na stronie www.dyrektorszkoły.pl

Magdalena Dobosz - Warszawa

JAK MOTYWOWAĆ DO UCZENIA SIĘ I PRACY NAD SOBĄ?

Wykaz artykułów o motywowaniu z lat 2008-2010 upowszechnionych na stronie: „Informacja pedagogiczna - Motywowanie” - www.cen.edu.pl.

1. Jak motywować do uczenia się? - Rozumieć reguły wywierania wpływu na ludzi! (x)

Każdy nauczyciel stale poszukuje odpowiednich sposobów dotarcia do swoich uczniów i motywowania ich do uczenia się oraz właściwych zachowań. Proponowane tutaj sposoby zachęcania do uczenia się i pozytywnego wpływania na uczniów zostały zaczerpnięte z książki Roberta B. Cialdiniego "Wywieranie wpływu na ludzi. Teoria i praktyka".

2. Jak motywować do uczenia się? - Korzystać z kinezylogii edukacyjnej!

Psychologia i dydaktyka wyróżniają różnorodne czynniki wpływające na uczenie się w szkole i motywy ludzi. Artykuł odpowiada na pytania: Jak kinezylogia edukacyjna może zmienić klimat w klasie i szkole? Jak ona motywuje do uczenia się i pracy?

3. Jak motywować do uczenia się? - Być dobrym doradcą młodzieży!

Artykuł traktuje o istocie i znaczeniu doradztwa, o których choć napisano już sporo, ale teraz modne jest doradzanie uczniom. Jak być dobrym doradcą młodzieży? Jak doradzić wybór odpowiedniej strategii uczenia się i pracy nad sobą?

4. Jak motywować do uczenia się? - Wymagać wytrwałości i autorefleksji!

Artykuł przywołuje ciekawe sposoby motywowania uczniów do uczenia się, które podaje Jacek Buczny, młody psycholog z Sopotu w "Psychologii w Szkole" (2006 nr 6). Warto je poznać, przemyśleć i zastosować!

5. Jak motywować do uczenia się? - Poznać przyczyny własnych zachowań!

Poszukując skutecznych sposobów motywowania uczniów do nauki, warto zapoznać się z treścią artykułu W. Kozłowskiego "Szkolna motywacja wewnętrzna" z czasopisma "Edukacja. Studia - Badania - Innowacje" (2006/1). Artykuł omawia wyniki najnowszych badań dotyczących związków motywacji wewnętrznej z efektami i strategiami uczenia się oraz zmianom jej poziomu w takcie szkolnej nauki.

6. Jak motywować do uczenia się? - Budować „szklane” szkoły!

Psychologia wyróżnia różnorodne motywatory, czyli czynniki wpływające na motywy ludzi. Czy szklane drzwi do klas w szkole mogą motywować do lepszej pracy? Warto w tym zakresie przeczytać artykuł. **Przyszłościowa orientacja edukacji** („Dyrektor Szkoły” 2009 nr 6, s.12-15) oraz **Przyszłościowa orientacja edukacji - cz. II** („Dyrektor Szkoły” 2009 nr 7, s.18-23).

7. Jak motywować...? Uczyć przy interaktywnej tablicy!

Trudno wyobrazić sobie nauczanie biologii, chemii, przyrody i innych przedmiotów przyrodniczych bez funkcjonalnie i nowocześnie wyposażonej pracowni. Ważnym jej elementem jest dziś interaktywna tablica.

8. Jak motywować...? - Pokazać wielkich i odważnych ludzi!

Rozważając strategie skutecznego motywowania uczniów do uczenia się, warto im pokazać wielkich i odważnych ludzi oraz zastanowić się, jak sukces jednych osób motywuje do pracy innych?

9. Jak motywować...? - Polubić i ćwiczyć sztuki walki!

Dobrze jest rozważyć, czy nie warto zachęcać uczniów do uprawiania sportów walki, które pozytywnie motywują do podejmowania wysiłku, uczą wytrwałości i pracy nad sobą? Warto odpowiedzieć sobie, w jakim znaczeniu są one sztuką pracy nad sobą i kuźnią charakteru?

10. Jak motywować...? Uczyć bez kar i nagród!

Jeśli są pomysły budowania „Świata bez kar i nagród” (prof. A. Blikle, „Awangarda w Edukacji” 2008 nr 6), to można także rozważyć, jak motywować do uczenia się i pracy nad sobą budując edukację bez kar i nagród? Jak w szkole uczyć bez kar i nagród! Czy kary i nagrody naprawdę motywują do uczenia się i wysiłku?

11. Jak motywować...? - Budować osobisty system wartości!

Ważnym celem wychowawczym jest budowanie osobistego systemu wartości uczniów. Warto rozważyć: Dlaczego edukacja potrzebuje mocnych osobowości? Jak młodych przekonać, że warto "być", a nie "mieć"? Jak budować osobisty system wartości ucznia?

12. Jak motywować...? – Każdego ucznia traktować jak zdolne dziecko!

Artykuł podpowiada, że warto każdego ucznia traktować jak zdolne dziecko. Potrzebny w tym działaniu jest, oczywiście, autentyczny szacunek nauczycieli do rozwoju talentów i indywidualności ucznia (JPS).

X- „Informacja pedagogiczna - Motywowanie” - www.cen.edu.pl.

JAK SPRAWNIEJ ROZWIJAĆ UCZNIOWSKIE TALENTY I WIELORAKĄ INTELIGENCJĘ?

- > **Dlaczego każdego ucznia traktować jak zdolne dziecko? (1)**
- > **Czy, komu i po co potrzebne są w Polsce szkoły dla młodych orłów? (2)**
- > **Jak rozwijać uczniowskie talenty od klasy I szkoły podstawowej? (6)**
- > **Jak zbudować system wspierania talentów? (4)**
- > **Jak uczyć inaczej, lepiej, ciekawiej, aby nie gubić talentów? (5)**
- > **Jak rozwijać talenty i zorganizować innowację według założeń teorii H. Gardnera (6)**

W poprzednim numerze „Nauczycielskiej Edukacji (3) był krótki tekst o potrzebie rozwijania kreatywności uczniów i nauczycieli pt. *Dlaczego szkoła potrzebuje kreatywności?* Warto przeczytać i uświadomić sobie, że właśnie uczniom zdolnym zwykle odpowiadają kreatywne metody i formy pracy. To wszystkie te sposoby działania, które wywierają pozytywny wpływ na życzliwe nastawienie na tworzenie, zmiany i „ładują” twórczą postawę ucznia oraz pozwalają mierzyć się z ryzykiem i rozwiązywaniem problemów. Kreatywne metody pracy wyzwalają naturalną ciekawość i chęć budowania czegoś nowego i społecznie użytecznego. Ułatwiają rozwiązywać trudne problemy.

--> **Zapraszam do odpowiedzenia sobie na pytanie, jak nasza szkoła rozwija uczniowskie talenty?**

Czy ludzki mózg domaga się wsparcia? Jak gimnastykować własny mózg? (fot. www.edunews.pl)

Ponad 130 tys. uczniów klas pierwszych z sześciu województw zostało włączonych do projektu „Pierwsze uczniowskie doświadczenie drogą do wiedzy” realizowanego według teorii inteligencji wielorakich Howarda Gardnera. Pieniądze na tę inicjatywę – 46 mln zł – zapewniła Unia Europejska.

Operacja zapowiada się imponująco – 2700 szkół podstawowych z 6 województw: lubelskiego, łódzkiego, małopolskiego, podkarpackiego, śląskiego i świętokrzyskiego, do tego ponad 8 tys. przeszkolonych nauczycieli. Szkoły dostaną także środki dydaktyczne dla dzieci, m.in.: instrumenty muzyczne, zestawy do gier, książeczki, układanki, pacynki i materiały wspierające nauczyciela - każdy zestaw o wartości ok. 8 tys. złotych – poinformowała Aldona Kopik, jedna z autorek projektu.

Zgodnie z nim, dzieci mają być uczone według teorii amerykańskiego psychologa Howarda Gardnera, który uważał, że człowiek nie ma jednej inteligencji, ale wiele różnego rodzaju inteligencji, w tym językową, matematyczno-logiczną, wizualno-przestrzenną, muzyczną, przyrodniczą, ruchową, interpersonalną i intrapersonalną. Nauczyciele mają wykorzystać teorię Gardnera do wydobywania z dziecka jego potencjału oraz zadbać o wszechstronny rozwój umiejętności malucha.

Nad naukową stroną projektu czuwać będą pracownicy Instytutu Pedagogiki Uniwersytetu Jagiellońskiego. Pieniądze na jego sfinansowanie – 46 mln zł – zapewni Unia Europejska i Ministerstwo Edukacji Narodowej (6).

1. SAWIŃSKI J. P., *Każdego ucznia traktować jak zdolne dziecko*. „Informacja pedagogiczna – Motywowanie” - www.cen.edu.pl.
2. SAWIŃSKI J. P., *Komu potrzebne są szkoły dla orłów?* „Edunews.pl” – z 14.04.2010.
3. SAWIŃSKI J. P., *Dlaczego szkoła potrzebuje kreatywności?* „Nauczycielska Edukacja” 2010 nr 3/56., s. 7.
4. TARASZKIEWICZ M., *Jak zbudować system wspierania talentów?* „Nauczycielska Edukacja” 2007 nr 6/41, s.19.
5. TARASZKIEWICZ M., *Jak uczyć inaczej? - czyli refleksyjny praktyk w działaniu*. Warszawa: Wydaw. CODN, 2000, wyd. VI.
6. www:PS, GN z 25.03.2009 - *Armia pierwszaków według Gardnera*.

ARTYKUŁ, KTÓRY WARTO PRZECZYTAĆ!

Bolesław NIEMIERKO, *Perspektywy oceniania rozwoju ucznia*. „Nowa Szkoła” 2009 nr 9, s.15-22.

W artykule przedstawiony jest kierunek myślenia i stan badań nad wskaźnikiem, który mógłby pomóc nauczycielom w ocenianiu rozwoju podstawowych umiejętności uczniów. Jest to, zdaniem profesora B. Niemierki, podejście oryginalne, choć oparte na doświadczeniach zagranicznych i krajowych, i perspektywiczne, bo jeszcze nigdzie niewdrażane. Ważne wydaje się jego wczesne przedyskutowanie, mogące zapobiec ewentualnym błędom i nadużyciom. Zdaniem profesora: *Jako nauczyciele, wszyscy oceniamy rozwój. Wprawdzie „postępy ucznia” brzmi dziś całkiem staroświecko – zastąpiły je najpierw ogólnosystemowe „wyniki nauczania”, a potem podmiotowe „osiągnięcia ucznia” – ale wspieranie rozwoju było zawsze jednym z głównych haseł pedagogiki. Rzecz w tym, że to hasło nie zaowocowało dotychczas regularnymi metodami oceniania.*

Na początku artykułu B. Niemierko pyta: **Co oceniamy – pracę ucznia czy jej wynik?** Następnie rozważa następujące tematy:

1. Wiadomości, umiejętności, rozwój;
2. O lepsze wykorzystanie wyników oceniania zewnętrznego;
3. Interpretacja równoważnika klasy;
4. Ograniczenia rzetelności i trafności równoważnika klasy;
5. Szacowanie edukacyjnej wartości dodanej w gimnazjum.

W „Podsumowaniu i wnioskach” autor postuluje m.in., że: *Indywidualny rozwój umiejętności poznawczych uczniów jest przez większość pedagogów uważany za główny cel edukacji, a szczegółowe wiadomości przedmiotowe są traktowane jako materiał pomocniczy rozwoju. Procedury pomiarowe nie nadążają jednak za taką koncepcją teoretyczną.* Artykuł warto przeczytać i podyskutować nad jego treścią (JPS).

OCENIANIE KSZTAŁTUJĄCE

**ARTYKUŁ, KTÓRY WARTO PRZECZYTAĆ! Maciej KUŁAK,
Aż uczeń się nauczy. „Głos Nauczycielski” 2010 nr 6**

Ocenianie kształtujące cieszy się coraz większym uznaniem na Zachodzie Europy. Także w Polsce już prawie 800 szkół korzysta z tej formy pracy z młodzieżą. - To metoda trudna, ale przynosząca ogromne korzyści - uważa prof. Dylan Wiliam, jeden ze światowych specjalistów od efektywnego nauczania i oceniania, wykładowca Uniwersytetu Londyńskiego.

Ocenianie kształtujące to dość młoda dziedzina pedagogiki. Prace nad nią trwają zaledwie kilkanaście lat. Szybko jednak zdobyła sobie uznanie wielu systemów edukacji, m.in. Wielkiej Brytanii, Australii, Francji. Polega zaś m.in. na określeniu miejsca w procesie nauczania, w którym znajduje się uczeń, określeniu celu, do którego dąży, a następnie sposobu osiągnięcia tego celu. Nauczyciel ponadto powinien nieustannie kontrolować wiedzę ucznia i tak długo powtarzać, aż ten się nauczy. To najważniejszy element oceniania kształtującego. Prof. Dylan Wiliam, który gościł w Warszawie na zaproszenie Centrum Edukacji Obywatelskiej, od lat prowadzi badania na temat efektywnego nauczania. - Efekty osiągnęli ci nauczyciele, którzy na bieżąco kontrolowali wiedzę uczniów – przekonuje (...).

1. KUŁAK M., *Aż uczeń się nauczy*. „Głos Nauczycielski” 2010 nr 6
2. POLAK M., *Ocenianie pomagające się uczyć (3)*. „Edunews.pl” – z 17.02.2010.

CO W SZKOLE OCENIAĆ?

Szkolne ocenianie budzi emocje, a często uwalnia nawet upiory. Od dawna dydaktycy i nauczyciele pytają, co w szkole powinno się oceniać? Oceniać ucznia czy jego efekty uczenia się? Oceniać wyniki czy pracę (wysiłek, wkład pracy) ucznia? A może oceniać postępy w uczeniu się, czyli przyrost umiejętności i wiedzy w danym okresie? A może w ogóle nie oceniać ucznia? Co więc warto oceniać:

1/ wiadomości – zapamiętane i rozumiane?

2/ umiejętności intelektualne i praktyczne: ogólne i przedmiotowe?

3/ kluczowe kompetencje ucznia?

4/ motywację, nastawienie, postawy, zainteresowania? Zapraszam do dyskusji (JPS).

Koszalińscy uczniowie podczas sprawdzianu 2010 (fot.www.gk24)

DLACZEGO ZREZYGNOWAĆ Z OCENIANIA W SZKOLE PODSTAWOWEJ?

Grażyna Hulewska (2010) oferując szkole swoje *Pięć propozycji dla szkoły (6)*, proponuje m.in. **zlikwidowanie oceniania w szkole podstawowej**. Pisze dosłownie: *Należy opracować zestaw umiejętności i kompetencji w podziale na poszczególne klasy. Uczniowie (i ich rodzice) powinni otrzymywać informacje, co już opanowali dobrze, a co muszą jeszcze dopracować. Nauka w I etapie szkoły podstawowej powinna odbywać się przede wszystkim przez zabawę.* Treść ww. artykułu inspirowała pytania:

➔ Kiedy w szkole podstawowej zniknie formalne ocenianie uczniów?

➔ Dlaczego zlikwidować ocenianie w szkole podstawowej?

➔ Dlaczego zlikwidować ocenianie w szkole podstawowej?

➔ Kiedy zniknie ocena zachowania, czyli jak "uczłowieczyć" ocenianie ucznia, nauczyciela....? (2).

Redakcja „NE” zaprasza czytelników – dyrektorów szkół i nauczycieli do dyskusji - komentowania ww. treści (pytań) o potrzebie likwidacji szkolnego oceniania w szkole podstawowej. Zapraszamy! (Red.)

1. HULEWSKA G., *Pięć propozycji dla szkoły (6)* – „Edunews.pl” - z 25.01.2010.

2. SAWIŃSKI J.P., *Kiedy zniknie ocena zachowania, czyli jak "uczłowieczyć" ocenianie ucznia, nauczyciela....?* "Kierowanie Szkołą" www.scholaris 2006 nr 7.

OCENIANIE – ZESTAWIENIE BIBLIOGRAFICZNE W WYBORZE (1)

1. Bortnowski, Stanisław

Dylematy oceniania / Stanisław Bortnowski // "Język Polski w Gimnazjum". - 2005/2006, nr 1, s. 31-41.

2. Brząk, Jadwiga

Poradnik wizytatora. Zeszyt 2: Analiza wyników egzaminów zewnętrznych / aut. Jadwiga Brząk, Elżbieta Modrzewska . - Warszawa : CODN, 2006. - 59 s. : rys., tab.

3. Choroszczyńska, Marta

O modzie na ocenianie kształtujące... / Marta Choroszczyńska // "Język Polski w Gimnazjum". - 2007/2008, nr 1, s. 78-87.

4. Choroszczyńska, Marta: *Ocenianie kształtujące jako styl nauczania* / Marta Choroszczyńska // "Język Polski w Szkole IV-VI". - 2006/2007, nr 4, s. 95-99.

5. Czapnik, Elżbieta

Egzamin zewnętrzny : sukces ucznia i nauczyciela / Elżbieta Czapnik . - Warszawa : WSiP, 2005. - 39 s. : 10 schem. ; 21 cm . - (Biblioteczka Dobrego Nauczyciela).

6. Czapnik, Elżbieta

Od standardu wymagań egzaminacyjnych do oceniania na egzaminie / Elżbieta Czapnik . - Warszawa : WSiP, 2005. - 40 s. ; 21 cm . - (Biblioteka Dobrego Nauczyciela).

7. Górka, Iwona: *Ewaluacja w zreformowanej szkole - nowe obszary i techniki oceniania* / Iwona Górka // "Wychowawca". - 2005, nr 2, s. 21-23.

8. Gurud, Grażyna

Ocena oceniania / Grażyna Gurud // "Nowa Szkoła". - 2007, nr 7, s. 15-21.

9. Jak

Jak oceniać, aby uczyć? / Paul Black [et al.] . - Warszawa : Centrum Edukacji Obywatelskiej, 2006. - 147 s.

10. Jaskulska, Sylwia

Ocena z zachowania-sens czy bezsens? / Sylwia Jaskulska // W: *Wychowanie : pojęcia, procesy, konteksty. T.3* / red. Maria Dudzikowa, Maria Czerepaniak-Walczak. - Gdańsk : Gdańskie Wydaw. Pedagogiczne, 2007. - s. 163-180.

11. Kalinowska, Maria

Refleksje o ocenianiu / Maria Kalinowska // "Dyrektor Szkoły". - 2006, nr 12, s. 8-10.

12. Koziątek, Katarzyna

Dialogiczny proces oceniania / Katarzyna Koziątek // "Nowa Szkoła". - 2005, nr 6, s. 38-40.

13. Kozłowska, Joanna

Ocenianie kształtuje ofertę edukacyjną / Joanna Kozłowska // "Edukacja i Dialog". - 2006, nr 5, s. 15-20.

14. Kubielski, Wiesław W.: *Podstawy pomiaru, konstruowania i ewaluacji testu dydaktycznego* / Wiesław W. Kubielski . - Warszawa : Wydaw. WSP TWP, 2006. - 240 s. : tab.

15. Mąsior, Władysław

Gdzie kończy się pomiar, a zaczyna życie...: czyli o ocenie szkolnej jako ewaluacji dydaktycznej i decyzji administracyjnej. Problem i jego źródła / Władysław Mąsior // "Forum Nauczycieli". - 2007, nr 2, s. 17-22.

16. Sawiński, Julian Piotr : *Jak monitorować postępy w uczeniu się i rozwoju uczniów?* / Julian Piotr Sawiński // "Nowa Szkoła". - 2008, nr 1, s. 25-31.

17. Sterna, Danuta: *Ocenianie kształtujące w praktyce : z przykładami z kursu internetowego "Akademii Szkoły Uczącej Się"* / Danuta Sterna . - Warszawa : Centrum Edukacji Obywatelskiej, 2006. - 161, [2] s.

18. Stróżyński, Klemens

Komunikacja w procesie oceniania / Klemens Stróżyński // "Wychowawca". - 2007, nr 5, s. 5-6.

19. Stróżyński, Klemens: *Ocena - ocenianie* / Klemens Stróżyński // "Wychowawca". - 2007, nr 5, s. 9-15.

20. Stróżyński, Klemens

Ocenianie szkolne a wychowanie / Klemens Stróżyński // "Dyrektor Szkoły". - 2007, nr 5, s. 42-43.

21. Stróżyński, Klemens

Pedagogiczny sens oceniania [cz.1-3] / Klemens Stróżyński // "Dyrektor Szkoły". - 2006, nr 4-6.

22. Włazło, Stefan

Ocenianie kształtujące pomaga zmieniać szkołę / Stefan Włazło // "Dyrektor Szkoły". - 2008, nr 2, s. 45.

23. Wojciechowska, Leokadia Ewa

Egzaminy zewnętrzne / Leokadia Ewa Wojciechowska // "Wychowawca". - 2007, nr 5, s. 21-22.

1.PO, Ocenianie – zestawienie bibliograficzne w wyborze. – [www:interia.pl](http://www.interia.pl)

ROLA OCENY W NOWEJ PODSTAWIE PROGRAMOWEJ

W Podstawie programowej edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej – Zbigniew Marciniak tak wyjaśnia rolę oceny: *Właściwie stosowana bieżąca ocena uzyskiwanych postępów pomaga uczniowie się uczyć, gdyż jest formą informacji zwrotnej przekazywanej mu przez nauczyciela. Powinna ona informować ucznia o tym, co zrobił dobrze, co i w jaki sposób powinien jeszcze poprawić oraz jak ma dalej pracować. Taka informacja zwrotna daje uczniom możliwość racjonalnego kształtowania własnej strategii uczenia się, a zatem także poczucie odpowiedzialności za swoje osiągnięcia. Ocenianie bieżące powinno być poprzedzone przekazaniem uczniowi kryteriów oceniania, czyli informacji, co będzie podlegało ocenie i w jaki sposób ocenianie będzie prowadzone (1).*

1. Podstawa programowa z komentarzami. Edukacja przedszkolna i wczesnoszkolna. Warszawa: MEN 2009.

KSIAŻKA – PORADNIK, KTÓRY WARTO POZNAĆ!

Edyta BRUDNIK, Anna MOSZYŃSKA, Beata OWCZARSKA,

Ja i mój uczeń pracujemy aktywnie. Przewodnik po metodach aktywizujących. Wydawnictwo „Jedność” 2010 (ss. 426, format A4)

Książka jest skierowana do nauczycieli wszystkich szczebli edukacji, niezależnie od przedmiotu i poziomu nauczania. Proponuje stosowanie różnorodnych metod aktywizujących. Może je wykorzystać zarówno nauczyciel szkoły podstawowej, gimnazjum i szkoły ponadgimnazjalnej w nauczaniu przedmiotów humanistycznych oraz matematyczno-przyrodniczych, jak i wykładowca na uczelni wyższej.

Wydawnictwo „Jedność” poleca ten poradnik i odpowiada na pytanie, dlaczego warto z niego korzystać? Warto z niego korzystać, bo:

- Opracowany jest przez doświadczonych nauczycieli, pomyślany jako wsparcie dla wykwalifikowanej kadry pedagogicznej;
- Jest zbiorem metod aktywizujących, niezwykle skutecznego i wciąż rzadko wykorzystywanego narzędzia dydaktycznego.

Przewodnik jest kolejnym wydaniem Przewodnika po metodach aktywizujących wydanej przez „Zakład Wydawniczy SFS” w Kielcach w 2000 roku. Wykorzystuję go w różnych sytuacjach w pracy z nauczycielami. Warto poznać! (JPS)

Rozwiązanie logogryfu – krzyżówki z tematu „**JAK BUDZIĆ KREATYWNOSĆ I GIMNASTYKOWAĆ SWÓJ MÓZG?**” (s. 21)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
W	P	M	Z	Z	P	N	M	S	B	J	D	
Y	R	E	A	I	O	O	I	A	A	A	I	
K	O	N	S	E	K	W	E	N	C	J	A	<-?
Ł	L	T	A	M	A	O	R	D	H	N	L	
A	O	O	D	I	Z	Ś	N	A	U	I	O	
D	G	R	A	A	Y	Ć	A	Ł	S	K	G	

Propozycja poleceń

1/ Niezbyt lubiana metoda	7/ Innowacja, zmiana
2/ Wstęp, wprowadzenie	8/ Ocena dopuszczająca
3/ Doświadczony doradca	9/ Letnie obuwie
4/ Reguła, kryterium	10/ Grecki bóg wina
5/ Planeta życia	11/ Gonada żeńska
6/ Prezentacje, demonstracje	12/ Konwersacja, rozmowa